

सन २०१९-२० करिता विशेष केंद्रीय सहाय्य
योजने अंतर्गत मंजूर An Assessment of
Budgetary Plans and Processes :- Tribal
Development Department, Government
of Maharashtra या योजनेच्या मार्गदर्शक
तत्वांना मंजूरी देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: केंद्रीय-२०१९/प्र.क्र. २५/का-१९
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२
तारीख: ११/०९/२०१९

संदर्भ-

१. जनजाती कार्य मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र.F.No.११०१५/०१/२०१९-Grants, दि.११/०३/२०१९
२. जनजाती कार्य मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र F.No.११०१५/०१(१४)/२०१९-TSP, दि. १५/०७/२०१९ व दि.२६.०८.२०१९
३. आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र.केंद्रीय-२०१९/प्र.क्र.६३/ का.१९, दिनांक ०५/०८/२०१९ व दि.३१.०८.२०१९

प्रस्तावना-

केंद्र शासनाकडून विशेष केंद्रीय सहाय्य अंतर्गत अनुदान, भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २७५ (१) अंतर्गत व अदिम जमाती विकास कार्यक्रम या योजनांतर्गत राज्य शासनास अनुदान प्रदान होत असते. या योजनांतर्गत प्राप्त होणा-या अनुदानासाठी प्रस्ताव सादर करण्याबाबत प्रकल्प अधिकारी ए.आ.वि.प्रकल्प कार्यालय, अशासकीय/ सामाजिक /खाजगी नामवंत संस्था यांना आदिवासी विकास विभागाकडून आवाहन करण्यात आलेले होते. यानुषंगाने प्राप्त झालेल्या प्रस्तावांची सविस्तर छाननी करून निवडक प्रस्ताव मा.मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील कार्यकारी समितीकडे सादर करण्यात आले. सदर निवडक प्रस्तावांमध्ये KOAN Advisory group Ltd. यांच्या प्रस्तावाचा समावेश आहे. हा प्रस्ताव मुख्यत्वे आदिवासी विकास विभागाकडून वितरित करण्यात येणा-या निधीचे योजनानिहाय विश्लेषण करून भविष्यातील निधी वितरणासाठी सविस्तर नियोजन करणे याबाबत आहे.

२. आदिवासी विकास विभागामार्फत वितरीत करण्यात येणा-या निधीचे योजनानिहाय विश्लेषण करण्याच्या उद्देशाने आदिवासी विकास विभागाने मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील कार्यकारी समिती व शासनाच्या मान्यतेने जनजाती कार्य मंत्रालय, भारत सरकार समोर “An Assessment of Budgetary Plans and Processes: Tribal Development Department, Government of Maharashtra ” ही योजना प्रस्तावित केली. जनजाती कार्य मंत्रालयाने दिनांक १२.०२.२०१९ रोजी आयोजित केलेल्या Project Appraisal Committee (PAC) बैठकीमध्ये सदर योजना सन २०१९-२० करिता राबविण्यासाठी विशेष केंद्रीय सहाय्य अंतर्गत एकूण ४५.०० लक्ष इतक्या रकमेच्या प्रस्तावास संदर्भादिन पत्र क्र १.अन्वये मंजूरी दिलेली

आहे.सदर निधी संदर्भाधिन शासन निर्णय क्र.३ अन्वये आयुक्त,आदिवासी विकास,नाशिक यांना वितरित करण्यात आलेला आहे.

३. KOAN Advisory Group ही संस्था आर्थिक, न्यायिक, गुंतवणुक क्षेत्रामध्ये ग्राहकांच्या मागणीनुसार संशोधन, सल्ला देणारी एक अग्रगण्य संस्था आहे. KOAN ऍडव्हाजरी ही संस्था गुणवत्ता व परिणाम यासाठी ओळखली जाते. संस्थेस भारत सरकार व विविध राज्य सरकार यांच्या विविध विभागांसोबत तसेच इतर अनेक राष्ट्रीय, आंतरराष्ट्रीय संस्थाबरोबर धोरणात्मक निर्णय घेण्याकरिता माहितीचे शास्त्रीय विश्लेषण करण्याचा अनुभव आहे.

४. आदिवासी विकास विभागाकडून आदिवासी समाजाच्या कल्याणाकरिता विविध योजना राबविल्या जातात. सदर योजना राज्यस्तरावरून आदिवासी विकास विभाग, आदिवासी विकास आयुक्तालय नाशिक, सर्व अपर आयुक्त, सर्व एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प कार्यालय तसेच राज्यशासनाच्या इतर विभागामार्फत राबविल्या जातात. या योजना राबविण्याकरिता आदिवासी विकास विभागामार्फत सर्व अंमलबजावणी यंत्रणांना निधी उपलब्ध करून दिला जातो. हा निधी विविध विभागामार्फत वापरात आणला जात असल्याने सदर निधी वापराच्या दृष्टीने योजनांची पुनरावृत्ती होऊ न देता निधीचा योग्य वापर व्हावा याकरिता शासनाकडून वितरीत निधीचे क्षेत्रनिहाय विश्लेषण करून भविष्यातील निधी वितरणाकरीता नियोजन करण्याबाबत हा प्रस्ताव आहे. सबब, या क्षेत्रामध्ये कामाचा अनुभव असलेल्या KOAN Advisory Group संस्थेमार्फत विशेष केंद्रीय सहाय्य अंतर्गत मंजूर “An Assessment of Budgetary Plans and Processes: Tribal Development Department, Government of Maharashtra ” ही योजना राबविण्याबाबतच्या मार्गदर्शक सूचनांना मंजूरी देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय-

आदिवासी विकास विभागामार्फत वितरीत करण्यात येणा-या निधीचे क्षेत्रनिहाय विश्लेषण करून नियोजन करणे या कार्यक्रमांतर्गत “An Assessment of Budgetary Plans and Processes: Tribal Development Department, Government of Maharashtra” ही योजना आदिवासी विकास विभाग व KOAN Advisory Group यांच्यामार्फत संयुक्तपणे राबविण्यासाठी एकुण रु.४५.०० लक्ष किंमतीच्या अंमलबजावणी मार्गदर्शक सूचनांना या निर्णयाद्वारे सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट क्रमांक-१ नुसार मंजूरी प्रदान करण्यात येत आहे.

२. सदर योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार वितरीत तरतूदींच्या मर्यादेत योजना राबविण्याबाबत त्वरीत कार्यवाही आयुक्त, आदिवासी विकास ,नाशिक यांनी करावी व त्याचे उपयोगिता प्रमाणपत्र आर्थिक व भौतिक अहवालासह शासनास सादर करण्याची दक्षता घ्यावी.

३. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०९११२०२३१८११२४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(संतोष जाधव)
कार्यासन अधिकारी

प्रत,

- १) मा.मंत्री आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, यांचे खाजगी सचिव ,मंत्रालय,मुंबई
- २) मा.राज्यमंत्री आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा. प्रधान सचिव,आदिवासी विकास, यांचे स्वीय सहायक,मंत्रालय,मुंबई
- ४) आयुक्त,आदिवासी विकास,महाराष्ट्र राज्य,नाशिक.
- ५) सहसचिव,आदिवासी विकास विभाग,मंत्रालय,मुंबई.
- ६) उपसचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) अपर आयुक्त, आदिवासी विकास नाशिक, अमरावती , नागपुर व ठाणे .
- ८) सर्व ,प्रकल्प अधिकारी एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
- ९) प्रतिनिधी, KOAN Advisory
- १०) संगणक समन्वयक,आदिवासी विकास विभाग,मंत्रालय,मुंबई
- ११) निवड नस्ती (का.१९) आदिवासी विकास विभाग,मंत्रालय,मुंबई

परिशिष्ट क्र. १

१.	योजनेचे नाव	An Assessment of Budgetary Plans and Processes: Tribal Development Department, Government of Maharashtra
२.	योजनेचे प्रस्तावित क्षेत्र	आदिवासी लोकसंख्या एकवटलेले ६ जिल्हे.
३.	वित्तीय तरतुद	सन २०१९-२० करिता विशेष केंद्रीय सहाय्य योजनेतर्गत मंजुर रु.४५.०० लक्ष निधी
४.	योजना राबविणारी यंत्रणा	KOAN Advisory group Ltd.
५.	नियंत्रण अधिकारी	आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक
६.	योजनेचा उद्देश	आदिवासी विकास विभागाकडून वितरीत करण्यात येणाऱ्या निधीचे क्षेत्र निहाय विश्लेषण करून भविष्यातील निधी वितरणासाठी माहितीची उपलब्धता करणे व अहवाल सादर करणे.
७.	योजनेचा कालावधी	निधीचा प्रथम हफ्ता वितरित केल्यापासून ३२ आठवडे
८.	योजना अंमलबजावणी ची कार्यपद्धती	<p>१. योजनेच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने KOAN ही संस्था अमलबजावणी यंत्रणा म्हणून कामकाज करेल.</p> <p>२. मंजुर तरतुदीच्या मर्यादेत प्रकल्पाच्या खर्चाचा तपशील व अंमलबजावणी वेळापत्रक हे आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी अंमलबजावणी यंत्रणेसोबत विचारविनिमय करून अंतिम करावे.</p> <p>३. योजनेच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने सर्वे करण्यासाठी राज्यातील आदिवासी लोकसंख्या एकवटलेल्या ६ जिल्ह्यांची निवड केली जाईल. सदर निवड ही अंमलबजावणी यंत्रणेनी आयुक्त, आदिवासी विकास नाशिक यांच्या मदतीने करावी.</p> <p>४. योजनेच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने निवडल्या गेलेल्या जिल्ह्यांमधून संशोधनासाठी आदिवासी कुटुंबे (ST), अनुसूचित जाती (SC), इतर मागासवर्गीय (OBC) कुटुंबांची निवड केली जाईल. गावांची निवड व कुटुंबांची निवड ही अमलबजावणी यंत्रणा व आयुक्त, आदिवासी विकास हे संबंधित प्रकल्प अधिकारी यांच्या मदतीने करतील.</p> <p>५. ही योजना राबविण्याबाबत आदिवासी विकास विभाग व KOAN Advisory group यांच्यामध्ये महाराष्ट्र शासनाच्या आदिवासी विकास विभागाकडून वितरीत करण्यात येणाऱ्या निधीचे क्षेत्रनिहाय विश्लेषण करणेबाबत करार झाला आहे.</p> <p>६. KOAN Advisory group ही संस्था महाराष्ट्र शासनाच्या आदिवासी विकास विभागाकडून अनुसूचित जमातीच्या कल्याणकरीता राबविण्यात येणाऱ्या विविध योजनांकरीता वितरीत करण्यात येणाऱ्या निधीचे विश्लेषण करून भविष्यातील निधी वितरणाकरीता शासनास माहितीची (डेटाबेस) उपलब्धता करून देईल.</p>

		<p>७. योजना ३२ आठवड्यांच्या कालावधीकरीता राबविण्यात येईल. २४ आठवड्यांच्या कालावधी कार्यपुर्ततेकरीताखालील प्रमाणे विभागण्यात येत आहे.</p> <table> <tr> <th>अ.क्र.</th> <th>बाब</th> <th>कालावधी</th> </tr> <tr> <td>१.</td> <td>MIS वरिल माहितीचे संकलन</td> <td>आठवडा क्र. १,२.</td> </tr> <tr> <td>२.</td> <td>MIS वरिल माहितीचे कार्यात्मक वितरण</td> <td>आठवडा क्र. ३,४,५,६,</td> </tr> <tr> <td>३.</td> <td>राज्यशासनाचे इतर विभाग व इतर राज्यातील आदिवासी विभागांचे निधी वितरणाचे विश्लेषण</td> <td>आठवडा क्र. ६,७,८,९</td> </tr> <tr> <td>४.</td> <td>कार्यात्मक वितरणाकरीता साध्य निर्देशकांबाबत संशोधन</td> <td>आठवडा क्र. ८,९,१०,११</td> </tr> <tr> <td>५.</td> <td>साध्य निर्देशकांकरीता माहितीचे संकलन</td> <td>आठवडा क्र. ११,१२,१३,१४</td> </tr> <tr> <td>६.</td> <td>सर्वेक्षण, मुलाखती आयोजन करणे</td> <td>आठवडा क्र. ११,१२,१३,१४</td> </tr> <tr> <td>७.</td> <td>कार्यात्मक वितरणाचे साध्य निर्देशकांसोबत तुलना</td> <td>आठवडा क्र. १५,१६</td> </tr> <tr> <td>८.</td> <td>प्रभाव प्रक्रिया व कार्यकारी मुल्यांकन करणे</td> <td>आठवडा क्र. १५,१६,१७,१८,१९,२०</td> </tr> <tr> <td>९.</td> <td>नियंत्रण व मुल्यांकन आराखडा तयार करणे</td> <td>आठवडा क्र. १८,१९,२०,२१</td> </tr> <tr> <td>१०.</td> <td>प्रारूप अहवाल तयार करणे</td> <td>आठवडा क्र. २१,२२,२३,२४</td> </tr> <tr> <td>१०.</td> <td>प्रारूप अहवालावर चर्चासत्र व अंतिम अहवाल तयार करणे</td> <td>आठवडा क्र. २४ ते ३२</td> </tr> </table>	अ.क्र.	बाब	कालावधी	१.	MIS वरिल माहितीचे संकलन	आठवडा क्र. १,२.	२.	MIS वरिल माहितीचे कार्यात्मक वितरण	आठवडा क्र. ३,४,५,६,	३.	राज्यशासनाचे इतर विभाग व इतर राज्यातील आदिवासी विभागांचे निधी वितरणाचे विश्लेषण	आठवडा क्र. ६,७,८,९	४.	कार्यात्मक वितरणाकरीता साध्य निर्देशकांबाबत संशोधन	आठवडा क्र. ८,९,१०,११	५.	साध्य निर्देशकांकरीता माहितीचे संकलन	आठवडा क्र. ११,१२,१३,१४	६.	सर्वेक्षण, मुलाखती आयोजन करणे	आठवडा क्र. ११,१२,१३,१४	७.	कार्यात्मक वितरणाचे साध्य निर्देशकांसोबत तुलना	आठवडा क्र. १५,१६	८.	प्रभाव प्रक्रिया व कार्यकारी मुल्यांकन करणे	आठवडा क्र. १५,१६,१७,१८,१९,२०	९.	नियंत्रण व मुल्यांकन आराखडा तयार करणे	आठवडा क्र. १८,१९,२०,२१	१०.	प्रारूप अहवाल तयार करणे	आठवडा क्र. २१,२२,२३,२४	१०.	प्रारूप अहवालावर चर्चासत्र व अंतिम अहवाल तयार करणे	आठवडा क्र. २४ ते ३२
अ.क्र.	बाब	कालावधी																																				
१.	MIS वरिल माहितीचे संकलन	आठवडा क्र. १,२.																																				
२.	MIS वरिल माहितीचे कार्यात्मक वितरण	आठवडा क्र. ३,४,५,६,																																				
३.	राज्यशासनाचे इतर विभाग व इतर राज्यातील आदिवासी विभागांचे निधी वितरणाचे विश्लेषण	आठवडा क्र. ६,७,८,९																																				
४.	कार्यात्मक वितरणाकरीता साध्य निर्देशकांबाबत संशोधन	आठवडा क्र. ८,९,१०,११																																				
५.	साध्य निर्देशकांकरीता माहितीचे संकलन	आठवडा क्र. ११,१२,१३,१४																																				
६.	सर्वेक्षण, मुलाखती आयोजन करणे	आठवडा क्र. ११,१२,१३,१४																																				
७.	कार्यात्मक वितरणाचे साध्य निर्देशकांसोबत तुलना	आठवडा क्र. १५,१६																																				
८.	प्रभाव प्रक्रिया व कार्यकारी मुल्यांकन करणे	आठवडा क्र. १५,१६,१७,१८,१९,२०																																				
९.	नियंत्रण व मुल्यांकन आराखडा तयार करणे	आठवडा क्र. १८,१९,२०,२१																																				
१०.	प्रारूप अहवाल तयार करणे	आठवडा क्र. २१,२२,२३,२४																																				
१०.	प्रारूप अहवालावर चर्चासत्र व अंतिम अहवाल तयार करणे	आठवडा क्र. २४ ते ३२																																				
९.	संनियंत्रण व मूल्यमापन समिती	<p>योजनेचे संनियंत्रण व मूल्यमापना करीता पुढीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे.</p> <table> <tr> <td>१. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक</td> <td>- अध्यक्ष</td> </tr> <tr> <td>२. उपसचिव, अर्थसंकल्प शाखा (आ.वि.वि)</td> <td>- सदस्य</td> </tr> <tr> <td>३. सर्व अप्पर आयुक्त आदिवासी विकास</td> <td>- सदस्य</td> </tr> <tr> <td>४. . KOAN संस्था , प्रतिनिधी</td> <td>- सदस्य</td> </tr> <tr> <td>५. नामनिर्देशित सल्लागार QUEST, TRTI centre</td> <td>- सदस्य</td> </tr> <tr> <td>६. उपायुक्त (वित्त) आयुक्तालय, नाशिक</td> <td>- सदस्य सचिव</td> </tr> </table> <p>➤ योजनेच्या अंमल बजावणीच्या अनुषंगाने करण्यात येणारे कार्य व त्याची प्रगती या बाबत अहवाल शासनास सादर करण्याची जबाबदारी उपरोक्त समितीस असतील</p> <p>➤ योजनेची अंमलबजावणी सुरु झाल्यापासून उपरोक्त समितीची बैठक दर महिन्याला आयोजित करावी व सदर बैठकीमध्ये योजनेच्या प्रगतीचा आढावा घेण्यात यावा. तसेच योजना अंमलबजावणीमध्ये काही अडचणी असतील तर त्याबाबत आवश्यक ती कार्यवाही करावी.</p>	१. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक	- अध्यक्ष	२. उपसचिव, अर्थसंकल्प शाखा (आ.वि.वि)	- सदस्य	३. सर्व अप्पर आयुक्त आदिवासी विकास	- सदस्य	४. . KOAN संस्था , प्रतिनिधी	- सदस्य	५. नामनिर्देशित सल्लागार QUEST, TRTI centre	- सदस्य	६. उपायुक्त (वित्त) आयुक्तालय, नाशिक	- सदस्य सचिव																								
१. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक	- अध्यक्ष																																					
२. उपसचिव, अर्थसंकल्प शाखा (आ.वि.वि)	- सदस्य																																					
३. सर्व अप्पर आयुक्त आदिवासी विकास	- सदस्य																																					
४. . KOAN संस्था , प्रतिनिधी	- सदस्य																																					
५. नामनिर्देशित सल्लागार QUEST, TRTI centre	- सदस्य																																					
६. उपायुक्त (वित्त) आयुक्तालय, नाशिक	- सदस्य सचिव																																					

१०.	निधी वितरणाचे टप्पे	<p>१) अंमलबजावणी संस्थेस म्हणजेस KOAN Advisory group यांना अंमलबजावणीच्या सुरवातीस कार्यारंभ आदेशासह प्रथम हफ्ता म्हणुन ५०% निधी वर्ग करण्यात यावा.</p> <p>२) प्रथम टप्प्याचा निधी वितरीत केल्यानंतर १२ आठवड्यांनी आयुक्त, आदिवासी विकास , नाशिक यांच्या कडून झालेल्या कामाचा आढावा घेण्यात यावा. तदनंतर मुल्यमापनाच्या आधारावर ३०% निधी वितरीत करण्यात यावा.</p> <p>३) कार्य पुर्ण झाल्यानंतर त्याबाबतचा अहवाल सादर केल्यानंतर उर्वरीत २०% निधी वितरीत करण्यात यावा.</p>
११.	योजनेच्या अटी व शर्ती	<p>१. KOAN Advisory group यांनी शासनामार्फत गत किमान ५ वर्षात वितरीत केलेल्या निधीचे विश्लेषण करावे.</p> <p>२. अंमलबजावणी यंत्रणेने सामंजस्य करारामध्ये नमूद अटी व शर्तीनुसार कार्यावाही करणे बंधनकारक राहिल.</p> <p>३. निधी वितरण तसेच इतर विश्लेषणाकरीता KOAN Advisory group यांनी शासनाच्या अधिकृत माहितीचा उदा. BEAMS, IHDI, MHDI, आर्थिक सामाजिक जनगणना इत्यादी, विविध गैरशासकिय संस्थांच्या सर्वेक्षणांचा तसेच शासन व नियंत्रण कार्यालय यांनी सुचविलेल्या सविस्तर माहितीचा वापर करावा.</p> <p>४. KOAN Advisory group यांच्यामार्फत करण्यात येणा-या सर्वेक्षणाच्या कार्यपद्धतीबाबत नियंत्रक कार्यालय यांच्याशी चर्चा करुन अंतिम रुप देण्यात यावे.</p> <p>५. सदर कार्य विहित मुदतीत पूर्ण करुन घेण्याची जबाबदारी आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय नाशिक यांची राहिल.</p> <p>६. सदर योजनेचा वेळोवेळी पूर्तता अहवाल, योजना पूर्ण झाल्यानंतरचा अहवाल KOAN Advisory group यांनी आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय नाशिक यांचे मार्फत शासनास सादर करावा.</p> <p>७. सदर योजनेचा विविध टप्प्यावरील पूर्तता अहवाल, माहितीचे संकलन याबाबतच्या चित्रफिती, सादरीकरणाच्या प्रती (PPT) तसेच अन्य इतर कागदपत्रे शासनास सादर करावीत.</p> <p>८. योजनेच्या अंमलबजावणीमध्ये काही अडचणी निर्माण झाल्यास अंमलबजावणीत काही बदल करण्याचा अधिकार समितीला राहिल.</p> <p>९. योजनेच्या प्रगतीबाबत अहवाल वेळोवेळी CAS पोर्टल वर अपडेट करण्याची जबाबदारी अंमलबजावणी यंत्रणेची राहिल.</p>
१२	योजनेची फ़लनिष्पती	<p>आदिवासी विकास विभागामार्फत निधी वितरीत करताना KOAN Advisory group यांच्यामार्फत करण्यात आलेल्या विश्लेषणाचा (Data Base) आदिवासी उपयोजनेचे नियोजन करणे व अर्थसंकल्पीय प्रक्रियेमध्ये सुसुत्रीकरण आणणे यासाठी धोरण ठरविण्यास मदत होईल.</p>